

Andrzej Bąkowski

"Misja", Stanisław Mikke, Warszawa 1992 : [recenzja]

Palestra 36/11-12(419-420), 98-99

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisław Mikke: *Misja*,

Przedsiębiorstwo Poligraficzno-Wydawnicze CONTRAST
Warszawa 1992 r.

W dniu 26 listopada 1992 r. w Centrum Prasowym PAI w Warszawie odbyła się konferencja promocyjna książki „Misja”, której autorem jest Stanisław Mikke, Zastępca Redaktora Naczelnego „Palestry”. W konferencji udział wzięli członkowie ekipy ekshumacyjnej w Charkowie i Miednoje, Zastępca Prokuratora Generalnego, senator Stefan Śnieżko, szef polskich ekspertów, prof. dr hab. Bronisław Młodziejowski oraz Jędrzej Tucholski i Zdzisław Sawicki.

Wśród zaproszonych gości i uczestników konferencji znaleźli się również Wiceminister Sprawiedliwości Andrzej Marcinkowski, Redaktor Naczelny „Palestry” adw. Czesław Jaworski, Wicedziekan Warszawskiej ORA adw. Leszek Frączak, sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Zabłocki i wielu przedstawicieli prasy i radia. Szczególnie gorąco przyjmowana była jako uczestnik dyskusji Pani Bożena Łojkova, Przewodnicząca Federacji Rodzin Katyńskich.

Podczas spotkania w ciekawych wystąpieniach poruszone zostały zagadnienia związane z dokumentami dotyczącymi zbrodni na polskich jeńcach w obozach w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie, zagadnienia dotyczące śledztwa polskiego i rosyjskiego, a ponadto zarysowany został plan prac ekshumacyjnych w Katyniu i Miednoje w roku

1993 oraz projekt założenia Polskich Cmentarzy Wojennych.

Oprócz tych suchych danych fakto-graficznych dotyczących przebiegu konferencji zorganizowanej przez Wydawcę książki „Misja”, którym jest Przedsiębiorstwo Poligraficzno-Wydawnicze Contrast, należy przedstawić Czytelnikom „Palestry” samą książkę.

Otóż, książka „Misja” - „Prawdziwa relacja z prac ekshumacyjnych w Charkowie i Miednoje” już na okładce zawiera pewną prowokację. Dlaczego „prawdziwa relacja”? Tak zresztą brzmiało jedno z pytań uczestników konferencji. Autor na to pytanie dał odpowiedź w książce, niezwykle skondensowanej, „gęstej” faktograficznie, aż do bólu oszczędnej w słowa. Chciałoby się chwilami zapytać, dlaczego Autor nie poszedł dalej, dlaczego nie poszerzył zapisu. Uważam jednak, że walorem tej książki jest jej dokumentalny charakter. Nie wątpię też, że zajmie ona właściwe miejsce w tzw. literaturze katyńskiej.

Autor nie ukrywa faktu, że do Charkowa i Miednoje pojechał również z przyczyn osobistych. Brat Jego Ojca, Stanisław Mikke, żołnierz, ochotnik z 1920 r. zamęczony został w łagrze pod Archangielskiem. Sądzę, że Autor chciałby swoją relacją, prawdziwą, jak sądzą, oddać hołd i cześć wszystkim jeńcom polskim zamordowanym na „nielu-

dzkiej ziemi". W relacji, mimo zrozumiałych emocji, nie wyczuwa się nienawiści, lecz odczuwalne jest jakby milczące i twarde pragnienie potępienia oprawców. W dniach od 22 sierpnia do 31 sierpnia 1991 r., Autor, Stanisław Mikke, brat bezpośredni i dobrowolny udział w akcji ekshumacji zwłok, zbierał wraz z polską ekipą i młodymi żołnierzami radzieckimi, szczątki zwłok, w potwornych warunkach gorącego lata, pory roku sprzyjającej takiej pracy, ale też i utrudniającej ją.

W ciągu dnia Autor pracował z ekipą ekshumacyjną, wieczorami zaś robił notatki.

Mocną stroną tej książki - dokumentu są fotografie zrobione przez Autora (przeszło trzydzieści), które znakomicie przybliżają Czytelnikowi miejsca uwięzienia Polaków, pogrzebienia, a także miejsca zbrodni. Wstrząsające wrażenie sprawia fotografia szeregu czaszek z dziurami po strzałach w jedno miejsce głowy u każdej ofiary, świadcząca o mo-

notonnej, lecz jednocześnie precyzyjnej „pracy” kata.

Nie sposób streścić tej niezwyklej książki, napisanej przez człowieka wrażliwego, sumiennego w opisie faktów, sprawiedliwie oceniającego śledztwo prowadzone przez stronę rosyjską i udział w nim strony polskiej. Ostro i bez taryfy ulgowej oceniającego ludzi działających na „Sprawę Katyńską”.

Książka „Misja” jest cennym przyczynkiem do poznania prawdy o jednym z najtragiczniejszych rozdziałów naszej historii. Jest także znakomitym uzupełnieniem pierwszej książki o Katyniu, napisanej przez prof. Swianiewicza.

Pełna prawda „o Zbrodni Katyńskiej”, przez mroczną noc zdrady jałtańskiej i kończącej się dominacji sowieckiej nad Polską, przebija się wreszcie z najwyższym trudem do polskiego współczesnego Czytelnika.

„Misję” trzeba koniecznie przeczytać!

adw. Andrzej Bąkowski